Στην υπόθεση 170/82,

η οποία έχει ως αντικείμενο αίτηση του Tribunal de commerce της Bourg-en-Bresse προς το Δικαστήριο, κατ' εφαρμογή του άρθρου 177 της συνθήκης ΕΟΚ, με την οποία το εν λόγω δικαστήριο ζητεί, στο πλαίσιο της δίκης που εκκρεμεί ενώπιόν του μεταξύ

OFFICE NATIONAL DE COMMERCIALISATION DES PRODUITS VITI-VINICOLES, με έδρα το Αλγέρι,

ενάγοντος στην κύρια δίκη,

και

SOCIÉTÉ À RESPONSABILITÉ LIMITÉE LES FILS D'HENRI RAMEL (εταιρείας περιορισμένης ευθύνης), με έδρα την Charnoz-Meximieux,

εναγομένης στην κύρια δίκη,

την έκδοση προδικαστικής αποφάσεως, αφενός ως προς την ερμηνεία των κοινοτικών διατάξεων που αφορούν τον καθορισμό των τιμών αναγωγής και προσφοράς ελεύθερο στα σύνορα κατά την εισαγωγή σε κράτος μέλος οίνων προελεύσεως τρίτης χώρας, καθώς και ως προς την επίπτωση των νομισματικών εξισωτικών ποσών επί των εν λόγω μηχανισμών τιμών και αφετέρου, ως προς το κύρος από απόψεως κοινοτικού δικαίου συμβάσεως με την οποία η εναγομένη στην κύρια δίκη ανέλαβε την υποχρέωση να επιστρέψει στην ενάγουσα τα νομισματικά εξισωτικά ποσά που εισέπραξε,

ΤΟ ΔΙΚΑΣΤΗΡΙΟ (τρίτο τμήμα)

συγκείμενο από τους U. Everling, πρόεδρο τμήματος, Mackenzie Stuart και Y. Galmot, δικαστές,

γενικός εισαγγελέας: P. VerLoren van Themaat
γραμματέας: J. A. Pompe, βοηθός γραμματέας

εκδίδει την ακόλουθη

ΑΠΟΦΑΣΗ

Περιστατικά

Τα πραγματικά περιστατικά, η διαδικασία και οι γραπτές παρατηρήσεις που κατατέθηκαν δυνάμει του άρθρου 20 του Πρωτοκόλλου περί του Οργανισμού του Δικαστηρίου των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων συνοψίζονται ως εξής:

I — Πραγματικά περιστατικά και διαδικασία

Μετά την παράδοση οίνων στην εταιρεία Les Fils d'Henri Ramel (εφεξής «εταιρεία Ramel»), με έδρα τη Charmoz, από το Office national de commercialisation des produits viti-vinicoles (εφεξής ONCV) (εθνικός οργανισμός εμπορίας αμπελοοινικών προϊόντων), αλγερινό δημόσιο ίδρυμα βιομηχανικού και εμπορικού χαρακτήρα, επιφορτισμένο ιδίως με την εμπορία των παραγομένων στην Αλγερία οίνων, ο τελευταίος απέστειλε στην εταιρεία Ramel τιμολόγια που αντιστοιχούσαν στα νομισματικά εξισωτικά ποσά για τα ποσά των 623 698,90 και 72 670,35 γαλλικών φράγκων αντίστοιχα που η εταιρεία Ramel είχε εισπράξει στην πραγματικότητα.

Πράγματι, οι συμβάσεις, σε εκτέλεση των οποίων έγιναν οι παραδόσεις, όριζαν υπό τον τίτλο «συμφωνηθείσα τιμή»: «Συμφωνείται ότι κάθε ποσό, που προέρχεται από νομισματικό εξισωτικό ποσό, χορηγούμενο από το ONIVIT, θα εμβάζεται από τον αγοραστή απευθείας στο λογαριασμό του πωλητή, βάσει συμπληρωματικού τιμολογίου που θα εκδίδεται για το σκοπό αυτό. Δεδομένου ότι το εξισωτικό ποσό καθορίζεται την ημέρα της εισαγωγής, ο αγοραστής αναλαμβάνει την υποχρέωση να το κοινοποιεί στον πωλητή αμέσως μετά τον εκτελωνισμό των οίνων, καθώς και να του διαβιβάσει σχετικά αντίγραφο του εγγράφου DRANCEE που εκδίδει η διοίκηση των τελωνείων προορισμού».

Η εταιρεία Ramel εκτελούσε τους συμβατικούς αυτούς όρους μέχρι το 1978 και κατέβαλλε κανονικά τα ποσά που όφειλε, δυνάμει της προαναφερθείσας ρήτρας, από τα νομισματικά εξισωτικά ποσά.

Αντιθέτως, από το Μάιο 1978, μολονότι κατέβαλε την τιμή που είχε άλλωστε συμφωνηθεί συμβατικά, η εναγόμενη στην κύρια δίκη εταιρεία αρνήθηκε να καταβάλει στον ONCV το ποσό που αντιστοιχούσε στα νομισματικά εξισωτικά ποσά, στηριζόμενη στο γεγονός ότι η καταβολή αυτή αντίκειται στην κοινοτική ρύθμιση, ιδίως δε στους κανόνες περί καθορισμού της τιμής αναγωγής ελεύθερο στα σύνορα, και ότι η προαναφερθείσα ρήτρα είναι ταυτόχρονα αθέμιτη και άκυρη. Ενώπιον της αρνήσεως της εταιρείας Ramel να συνεχίσει να του καταβάλλει το ποσό των νομισματικών εξισωτικών ποσών, ο ONCV την ενήγαγε ενώπιον του Tribunal de commerce της Bourg-en-Bresse, για την καταβολή των επίδικων ποσών.

Με απόφαση της 11ης Ιουνίου 1982, το ανωτέρω δικαστήριο ανέβαλε την έκδοση της οριστικής αποφάσεώς του και υπέβαλε στο Δικαστήριο τα ακόλουθα δύο προδικαστικά ερωτήματα:

1) Ο οργανισμός πωλήσεως τρίτης χώρας του Maghreb δικαιούται να εξαγάγει σε κράτος μέλος της Κοινότητας οίνους σε τιμές εισαγωγής κατώτερες της τιμής αναγωγής χωρίς να έχουν εισπραχθεί για τους εν λόγω οίνους μειωμένοι ή κανονικοί δασμοί;

   Στην περίπτωση αρνητικής απαντήσεως: για να αποφύγει την εφαρμογή του εν λόγω κανόνα δύναται ο οργανισμός

αυτός να συμφωνήσει με το συμβαλλόμενο εισαγωγέα χώρας της ΕΟΚ την επιστροφή προς όφελός του των νομισματικών εξισωτικών ποσών που εισπράττονται κατά την εισαγωγή, ώστε να δυνηθεί, a posteriori, να δικαιολογήσει έναντι της Κοινότητας ότι η τιμή τιμολογήσεως αντιστοιχεί στην τιμή αναγωγής;

2) Τα νομισματικά εξισωτικά ποσά που εισπράττονται από τον εισαγωγέα χώρας της ΕΟΚ δύνανται να συμπεριληφθούν στην εν λόγω τιμή αναγωγής;

Στην περίπτωση αρνητικής απαντήσεως: πρέπει να θεωρηθεί ως έγκυρη η σύμβαση μεταξύ οργανισμού πωλήσεως χώρας του Maghreb και γάλλου εισαγωγέα, με την οποία ο τελευταίος αναλαμβάνει την υποχρέωση να επιστρέψει στον πρώτο τα εξισωτικά ποσά για να δικαιολογήσει την τήρηση της τιμής αναγωγής;

Η απόφαση περί παραπομπής πρωτοκολλήθηκε στη γραμματεία του Δικαστηρίου στις 21 Ιουνίου 1982.

Σύμφωνα με το άρθρο 20 του Πρωτοκόλλου περί του Οργανισμού του Δικαστηρίου ΕΟΚ, γραπτές παρατηρήσεις κατέθεσαν ο ONCV, ενάγων στην κύρια δίκη, εκπροσωπούμενος από τον Paul Arnaud, δικηγόρο Παρισιού, η εταιρεία Ramel, εναγομένη στην κύρια δίκη, εκπροσωπουμένη από τους δικηγόρους Jean και Corinne Imbach, και η Επιτροπή των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων, εκπροσωπουμένη από το νομικό της σύμβουλο Jean-Claude Séché.

Κατόπιν εκθέσεως του εισηγητή δικαστή και μετά από ακρόαση του γενικού εισαγγελέα, το Δικαστήριο αποφάσισε την έναρξη της προφορικής διαδικασίας χωρίς προηγούμενη διεξαγωγή αποδείξεων.

Πάντως, πριν από την επ' ακροατηρίου συζήτηση ο ONCV και η εταιρεία Ramel κλήθηκαν να απαντήσουν στο ακόλουθο ερώτημα:

Ποιο από τα ακόλουθα τρία συστήματα προέβλεπε η σύμβαση που εκτέλεσαν οι συμβαλλόμενοι:

Πρώτο σύστημα:

— η αρχική τιμολόγηση αφορά την τιμή αναγωγής ελεύθερο στα σύνορα την οποία υποχρεούται εξ ολοκλήρου να καταβάλει ο γάλλος εισαγωγέας,

— η συμπληρωματική τιμολόγηση στην οποία προβαίνει ο ONCV αφορά ποσό το οποίο αντιστοιχεί στα νομισματικά εξισωτικά ποσά που εισπράττει ο γάλλος εισαγωγέας από το ONIVIT.

Δεύτερο σύστημα:

— η αρχική τιμολόγηση αφορά την τιμή αναγωγής ελεύθερο στα σύνορα, αλλά ο γάλλος εισαγωγέας δεν καταβάλλει στον εξαγωγέα παρά το εν λόγω ποσό μειωμένο κατά τα καθ' υπολογισμό νομισματικά εξισωτικά ποσά που πρόκειται να εισπραχτούν μεταγενέστερα,

— η συμπληρωματική τιμολόγηση αφορά το ποσό που αντιστοιχεί στα νομισματικά εξισωτικά ποσά τα οποία εισπράττονται στην πραγματικότητα από το γάλλο εισαγωγέα.

Τρίτο σύστημα:

— η αρχική τιμολόγηση αφορά την τιμή αναφοράς ελεύθερο στα σύνορα, μειωμένη κατά τα κατ' εκτίμηση νομισματικά εξισωτικά ποσά που πρόκειται να εισπράξει μεταγενέστερα ο γάλλος εισαγωγέας,

— η συμπληρωματική τιμολόγηση αφορά το ποσό που αντιστοιχεί στα νομισματικά εξισωτικά ποσά που εισπράττει ο εισαγωγέας, από τη στιγμή που γίνεται επακριβώς γνωστό το ύψος τους.

Με διάταξη της 1ης Δεκεμβρίου 1982, το Δικαστήριο, κατ' εφαρμογή του άρθρου 95, παράγραφοι 1 και 2 του κανονισμού διαδικασίας, αποφάσισε την ανάθεση της υποθέσεως στο τρίτο τμήμα.

II — Περίληψη των γραπτών παρατηρήσεων που κατατέθηκαν ενώπιον του Δικαστηρίου

1. Η *εταιρεία Ramel*, εναγομένη στην κύρια δίκη ενώπιον του Tribunal de commerce της Bourg-en-Bresse, εξηγεί ότι στην πράξη ο ONCV εξέδιδε περισσότερα τιμολόγια εξαγωγής, από τα οποία ειδικότερα:

— επίσημο τιμολόγιο, το οποίο περιελάμβανε το ποσό της τιμής παραδόσεως των οίνων, τιμής αναγωγής ελεύθερο στα σύνορα, το οποίο προοριζόταν για το τελωνείο της χώρας εισαγωγής.

— ένα δεύτερο «συμπληρωματικό» τιμολόγιο, το οποίο εκδιδόταν μετά την εισαγωγή, και το οποίο αφορούσε τα νομισματικά εξισωτικά ποσά, η πληρωμή των οποίων δεν εζητείτο από το γάλλο επιχειρηματία πριν από την καταβολή τους από τον αρμόδιο οργανισμό και το ύψος των οποίων δεν ήταν δυνατόν να είναι γνωστό τη στιγμή της εξαγωγής.

Κατ' αυτόν τον τρόπο, υποστηρίζει η εναγομένη στην κύρια δίκη, παρά την επίσημη τιμολόγηση, η τιμή που απαιτείτο στην πραγματικότητα κατά την εισαγωγή ήταν κατώτερη της τιμής αναγωγής ελεύθερο στα σύνορα. Η τελευταία αυτή τιμή επιτυγχάνετο μόνον αν ο εισαγωγέας κατέβαλε στον ONCV, μετά τη διάθεση σε κατανάλωση των εισαχθέντων οίνων, τα νομισματικά εξισωτικά ποσά που κατέβαλε ο αρμόδιος οργανισμός στον εισαγωγέα και αυτό μετά από παρέλευση πολλών μηνών.

Αφού υπενθυμίζει τις κοινοτικές διατάξεις που θεωρεί ότι εφαρμόζονται σχετικά με την τιμή αναγωγής, την τιμή προσφοράς ελεύθερο στα σύνορα και την αντισταθμιστική εισφορά [1], η εταιρεία Ramel υποστηρίζει ότι οι διάφοροι ισχύοντες κανονισμοί απαιτούν την εκ μέρους της Αλγερίας τήρηση της τιμής προσφοράς ελεύθερο στα σύνορα που καθορίστηκε λαμβάνοντας υπόψη στοιχεία που έπρεπε να συνεκτιμηθούν (τιμή του κρασιού, τιμή του ναύλου, δασμοί, πρόσθετα έξοδα), εξαιρουμένων των νομισματικών εξισωτικών ποσών, τα οποία ενδέχεται να χορηγήσει το κράτος μέλος εισαγωγής στον εισαγωγέα κρασιών των εν λόγω χωρών.

Θεωρεί κατά συνέπεια ότι ο μηχανισμός που επινόησε ο ONCV αγνοεί την εν λόγω ρύθμιση και τελικά αποδέχεται εισαγωγές κρασιών σε τιμή κατώτερη της τιμής ελεύθερο στα σύνορα.

Από τα ανωτέρω συνάγει ότι επί κοινοτικού επιπέδου ο ONCV, δημόσιος οργανισμός ασκών μονοπώλιο στο εμπόριο οίνων, επιβάλλοντάς της τέτοιες τυποποιημένες συμβάσεις, χωρίς να της παράσχει τη δυνατότητα να συζητήσει τους όρους τους, την «εξαπάτησε δολίως», ενώ μάλιστα ο ONCV, δεν ήταν δυνατόν να αγνοεί τη ρύθμιση της ΕΟΚ. Κατά την άποψη της εταιρείας Ramel, η εκ μέρους του ONCV αθέτηση των κοινοτικών διατάξεων που αφορούν την τιμή αναγωγής πρέπει να συνεπάγεται την πλήρη καταβολή των δασμών του κοινού εξωτερικού δασμολογίου, να προκαλεί την αναστολή των προτιμησιακών πλεονεκτημάτων που χορηγούνται στην Αλγερία, καθώς και να συνεπάγεται την εφαρμογή αυστηρών κυρώσεων τελωνειακής φύσεως, δεδομένου ότι ο ONCV παρέβη κοινοτική ρύθμιση τελωνειακής φύσεως, γεγονός το οποίο κολάζεται ποινικά, τόσο από την κοινοτική όσο και από την εθνική δημόσια τάξη.

Η εταιρεία Ramel θεωρεί ότι συνέπεια τούτου είναι ότι η συμπεριφορά του ONCV, ο οποίος αγνόησε την τιμή προσφοράς ελεύθερο στα σύνορα, του απαγορεύει να απαιτήσει a posteriori νομισματικά εξισωτικά ποσά, κατ' εφαρμογή συμβάσεως την οποία επέβαλε αυτός και η οποία στηρίζεται σε παράβαση κοινοτικών διατάξεων αναγκαστικής φύσεως.

Η εταιρεία Ramel υπογραμμίζει ότι τα πραγματικά περιστατικά τα οποία προκά-

1 — Κανονισμός 816/70 του Συμβουλίου, της 28ης Απριλίου 1970 (JO L 99, σ. 1), κανονισμός 974/71 του Συμβουλίου, της 12ης Μαΐου 1971 (ΕΕ ειδ. έκδ. 03/006, σ. 192), κανονισμός 648/73 και 649/73 της Επιτροπής, της 1ης Μαΐου 1973 (JO L 64, σ. 1) και κανονισμός 1463/73 της Επιτροπής, της 30ής Μαΐου 1973 (JO L 146, σ. 1).

λεσαν την απόφαση του Δικαστηρίου της 13ης Φεβρουαρίου 1980 (Office de commercialisation et d'exportation, 74/79, Rec. σ. 239), διαφέρουν από εκείνα της προκειμένης υποθέσεως, εφόσον η περίπτωση που είχε υποβληθεί τότε στην κρίση του Δικαστηρίου προϋπέθετε αρχικά την τήρηση από τους συμβαλλομένους της τιμής αναγωγής ελεύθερο στα σύνορα.

Για το λόγο αυτό, κατά την άποψη της εταιρείας Ramel, το Δικαστήριο καλείται να δώσει τις ακόλουθες απαντήσεις στα ερωτήματα που του υποβλήθηκαν:

— Στο πρώτο ερώτημα: οργανισμός πωλήσεως τρίτης χώρας δεν δικαιούται να εξάγει σε κράτος μέλος οίνους σε τιμή εισαγωγής κατώτερη από την τιμή αναγωγής. Δεν μπορεί περαιτέρω a posteriori να προβάλει τη δικαιολογία έναντι της Κοινότητας ότι ετήρησε την τιμή αναγωγής με συμβατική διάταξη, η οποία επιβάλλει στον αντισυμβαλλόμενό του, εισαγωγέα κράτους μέλους, να του καταβάλει τα εισπραχθέντα νομισματικά εξισωτικά ποσά.

— Στο δεύτερο ερώτημα: οι κοινοτικοί κανονισμοί δεν έχουν προβλέψει το συνυπολογισμό των νομισματικών εξισωτικών ποσών μεταξύ των στοιχείων εκείνων τα οποία είναι δυνατόν να συμπεριληφθούν στον προσδιορισμό της τιμής αναγωγής ελεύθερο στα σύνορα. Κατά συνέπεια, είναι αθέμιτος ο λόγος για τον οποίο ο γάλλος επιχειρηματίας υποχρεώνεται σε επιστροφή των εν λόγω νομισματικών εξισωτικών ποσών προς τον αλγερινό οργανισμό εξαγωγής. Εναπόκειται στο εθνικό δικαστήριο να συναγάγει τις έννομες συνέπειες που προκύπτουν από την ισχύουσα εσωτερική νομοθεσία.

2. Ο *ONCV,* ενάγων στην κύρια δίκη ενώπιον του Tribunal de commerce της Bourg-en-Bresse, ισχυρίζεται ότι καμία διάταξη του κοινοτικού δικαίου δεν απαγορεύει στον εξαγωγέα τρίτης χώρας να εισπράττει από τον κοινοτικό εισαγωγέα τα νομισματικά εξισωτικά ποσά τα οποία εισέπραξε ο τελευταίος. Όπως έκρινε το Δικαστήριο με την απόφαση της 13ης Φεβρουαρίου 1980 (υπόθεση 74/79 που προαναφέρθηκε), «το ζήτημα κατά πόσον ο επιχειρηματίας που διενεργεί τις τελωνειακές διατυπώσεις οφείλει να επιστρέψει στον αντισυμβαλλόμενό του το νομισματικό εξισωτικό ποσό, εμπίπτει στη σφαίρα των συμβατικών σχέσεων και όχι του κοινοτικού δικαίου».

Στην προκειμένη περίπτωση μάλιστα, είναι βέβαιο ότι η εταιρεία Ramel ανέλαβε συμβατικά την υποχρέωση να επιστρέψει στον ONCV τα εξισωτικά ποσά που εισέπραξε.

Ο ONCV υπογραμμίζει ότι δεν είναι δυνατόν σε καμία περίπτωση να υπάρξει «ακυρότητα δημοσίας τάξεως», διότι δεν αγνοήθηκε καμία διάταξη του κοινοτικού δικαίου. Προσθέτει ότι αφενός δεν αποδείχθηκε ότι οι συμβάσεις που συνήφθηκαν μεταξύ ONCV και εταιρείας Ramel δεν ετήρησαν τις κοινοτικές τιμές αναγωγής, και αφετέρου ότι, ακόμη κι αν γίνει δεκτό ότι η συναλλαγή καταστρατήγησε τις κοινοτικές διατάξεις σχετικά με την τιμή αναγωγής, οι κοινοτικοί μηχανισμοί θεσπίζουν διορθωτικά μέτρα, τα οποία εφαρμόζονται στις σχέσεις μεταξύ της Κοινότητας και του κοινοτικού εισαγωγέα και τα οποία δεν συνεπάγονται κανένα άμεσο έννομο αποτέλεσμα στις συμβατικές σχέσεις μεταξύ του εισαγωγέα και του συμβαλλομένου του, υπηκόου τρίτης χώρας.

Εξάλλου, κατά την άποψη του ONCV παρέλκει η απάντηση εκ μέρους του Δικαστηρίου στο προδικαστικό ερώτημα έτσι όπως διατυπώνεται. Πράγματι, η λογική του προδικαστικού αυτού ερωτήματος στηρίζεται αφενός στην αντίληψη ότι οι συμβάσεις που συνήψαν η εταιρεία Ramel και ο ONCV έχουν τη δυνατότητα της μη

τηρήσεως της τιμής αναγωγής ελεύθερο στα σύνορα και αφετέρου στην υπόθεση ότι παρόμοια αθέτηση συνεπάγεται την ακύρωση της συμβατικής ρήτρας περί επιστροφής των νομισματικών εξισωτικών ποσών. Δεδομένου ότι και οι δύο αυτές σκέψεις είναι ανακριβείς, η απάντηση στο προδικαστικό ερώτημα που υποβλήθηκε στερείται αντικειμένου και πρακτικής σημασίας.

Πράγματι, ο ONCV βεβαιώνει καταρχάς ότι όλες οι επίδικες συμβάσεις εκτελέστηκαν κανονικά και ότι όλες οι εισαγωγές αλγερινών οίνων έγιναν σύμφωνα με τους τύπους που απαιτούν τα γαλλικά τελωνεία, χωρίς ποτέ να διαπιστωθεί παράβαση της κοινοτικής ρυθμίσεως.

Δεύτερον, ενδεχόμενη παραβίαση της κοινοτικής τιμής αναγωγής δεν επιφέρει καμία έννομη συνέπεια στο περιεχόμενο των συμβατικών υποχρεώσεων των διαδίκων. Κατ' αυτόν τον τρόπο, αν μια συναλλαγή γινόταν σε επίπεδο κατώτερο της τιμής αναγωγής ελεύθερο στα σύνορα, ο εισαγωγέας θα στερούνταν του ευεργετήματος της κατά 80 % μειώσεως των δασμών που προβλέπεται για την εισαγωγή αλγερινών κρασιών, θα όφειλε να υποστεί στο ακέραιο τους δασμούς και να εξοφλήσει τους φόρους που επιβάλλει η κοινοτική ρύθμιση. Στο θέμα των εισαγωγών υπογραμμίζει ο ONCV, το κοινοτικό δίκαιο δεν αφορά ευθέως παρά τον επιχειρηματία, ο οποίος έρχεται σε επαφή με τις τελωνειακές αρχές κράτους μέλους. Συνεπώς, σε καμία περίπτωση η μη τήρηση της τιμής αναγωγής ελεύθερο στα σύνορα δεν συνεπάγεται παρά κάποιες υποχρεώσεις για την εταιρεία Ramel κατά την είσοδο του εμπορεύματος στο έδαφος της Κοινότητας, δεν μπορεί όμως να έχει καμία επίπτωση επί του κύρους της συμβάσεως που συνήψε ο ONCV με την εταιρεία Ramel.

Για τους λόγους αυτούς, ο ONCV θεωρεί ότι δεν υπάρχει λόγος το Δικαστήριο να αποφανθεί επί του ερωτήματος κατά πόσο η τιμή αναγωγής πρέπει να θεωρηθεί ότι τηρήθηκε ή όχι, εφόσον η απάντηση είναι αδιάφορη για την επίλυση της διαφοράς.

Πάντως, επικουρικώς, ο ONCV προτίθεται να αποδείξει ότι η επιστροφή των νομισματικών εξισωτικών ποσών στον εξαγωγέα τρίτης χώρας δεν ενέχει αθέτηση του κανόνα περί της κοινοτικής τιμής αναγωγής. Για το σκοπό αυτό, ο ONCV εκθέτει την εφαρμοστέα ρύθμιση και, ειδικότερα όσον αφορά την αμπελοοινική καλλιέργεια, επικαλείται τις διατάξεις του άρθρου 17, παράγραφος 3, του κανονισμού 1380/75 της Επιτροπής, της 29ης Μαΐου 1975 (ΕΕ ειδ. έκδ. 03/013, σ. 14), όπως τροποποιήθηκε με τον κανονισμό 1577/76 της Επιτροπής, της 30ής Ιουνίου 1976 (ΕΕ ειδ. έκδ. 03/015, σ. 195), σύμφωνα με τις οποίες:

«3. Στον τομέα του οίνου, οι τιμές αναγωγής ελεύθερο στα σύνορα θεωρείται ότι τηρούνται κατά την εισαγωγή προελεύσεως τρίτων χωρών αν η τιμή προσφοράς για το σχετικό προϊόν:

α) αυξημένη σε περίπτωση ανατιμήσεως του νομίσματος του εισάγοντος κράτους μέλους,

β) μειωμένη σε περίπτωση υποτιμήσεως αυτού του νομίσματος κατά το ποσό που αναφέρεται στο επόμενο εδάφιο,

δεν είναι κατώτερη από την τιμή αναγωγής ελεύθερο στα σύνορα.

Το ποσό που αναφέρεται στο προηγούμενο εδάφιο είναι το νομισματικό εξισωτικό ποσό που εφαρμόζεται στις ενδοκοινοτικές συναλλαγές.»

Κατά την άποψη όμως του ONCV, όταν ο κοινοτικός εισαγωγέας εισπράττει νομισματικά εξισωτικά ποσά, τα οποία αφαιρούνται από την τιμή που κατέβαλε στον εξαγωγέα της τρίτης χώρας, και διατηρεί το ευεργέτημα των εν λόγω νομισματικών εξισωτικών ποσών, η πραγματική τιμή της συναλλαγής ισούται τότε με την τιμή που

καθορίζεται συμβατικά, μειωμένη κατά τα ποσά τα οποία καταβλήθηκαν ως νομισματικά εξισωτικά ποσά. Επειδή τα εκ φύσεως κυμαινόμενα νομισματικά εξισωτικά ποσά δεν είναι δυνατόν να είναι γνωστά επακριβώς την ημέρα της συνάψεως της συμβάσεως, ο μόνος τρόπος τηρήσεως της τιμής αναγωγής ελεύθερο στα σύνορα, σε περίπτωση που υπάρχει επιθυμία η πώληση να γίνεται στην κατώτατη τιμή, συνίσταται στην εξουδετέρωση της συνέπειας των θετικών νομισματικών εξισωτικών ποσών, ορίζοντας ότι η τιμή της συναλλαγής αναλύεται αφενός σε ένα προκαθορισμένο στοιχείο (η τιμή αναγωγής ελεύθερο στα σύνορα) και αφετέρου σε ένα ποσό το οποίο καθορίζεται μεταγενέστερα, δηλαδή το νομισματικό εξισωτικό ποσό που ορίζεται την ημέρα της εισαγωγής. Κατ' αυτόν τον τρόπο, η επιβάρυνση κατά την εισαγωγή την οποία φέρει ο κοινοτικός εισαγωγέας δεν είναι δυνατό να είναι κατώτερη από το επίπεδο που απαιτούν οι κοινοτικές διατάξεις.

Ο ONCV θεωρεί ότι κατ' αυτόν τον τρόπο η ρήτρα περί επιστροφής των νομισματικών εξισωτικών ποσών, τα οποία εισπράττει ο εισαγωγέας, όχι μόνον δεν συνιστά «παραβίαση» του κοινοτικού δικαίου, αλλά αντιθέτως νόμιμο μέσο διασφαλίσεως της τηρήσεως της τιμής αναγωγής ελεύθερο στα σύνορα και της πρακτικής αποτελεσματικότητας της κοινοτικής ρυθμίσεως.

Συνεπώς, ο ONCV θεωρεί ότι πρέπει να δοθεί η ακόλουθη απάντηση στο ερώτημα του παραπέμποντος δικαστηρίου:

α) οι συμβαλλόμενοι είναι ελεύθεροι να ορίζουν συμβατικά ότι η εταιρεία Ramel θα επιστρέφει στον ONCV τα εξισωτικά ποσά που θα εισπράττει σύμφωνα με τους όρους των συμβάσεων που συνήψε με την τελευταία·

β) δεν συντρέχει λόγος να δοθεί απάντηση στο προδικαστικό ερώτημα που υποβλήθηκε, στο μέτρο που το ζήτημα κοινοτικού δικαίου που εγείρεται δεν επηρεάζει το περιεχόμενο των συμβατικών υποχρεώσεων των διαδίκων.

γ) εν πάση περιπτώσει, η υποχρέωση την οποία υπέχει η εταιρεία Ramel να επιστρέφει στον ONCV τα εξισωτικά ποσά που εισπράττει κατά τις συμβάσεις που συνήψε με τον τελευταίο δεν έρχεται σε αντίθεση με την κοινοτική ρύθμιση. Αντιθέτως, αποτελεί νόμιμο μέσο διασφαλίσεως της τηρήσεως της τιμής αναγωγής ελεύθερο στα σύνορα.

3. Η *Επιτροπή* θεωρεί ότι η εξέταση των προδικαστικών ερωτημάτων που υποβλήθηκαν στο Δικαστήριο μπορεί να γίνει από δύο σκοπιές:

— αφενός, από απόψεως διατάξεων σχετικά με την αμπελοοινική ρύθμιση και το καθεστώς που ισχύει για τις επίδικες εισαγωγές.

— αφετέρου, από απόψεως του περιεχομένου των συμβατικών σχέσεων μεταξύ του οργανισμού πωλήσεως τρίτης χώρας και του γάλλου εισαγωγέα.

α) Προκειμένου περί των ισχυουσών κοινοτικών διατάξεων και λαμβανομένης υπόψη της ημερομηνίας των επιδίκων εισαγωγών (1978), αυτές συνίστανται:

— Όσον αφορά το ισχύον καθεστώς επί των εισαγωγών οίνων, στον κανονισμό 816/70 του Συμβουλίου, της 28ης Απριλίου 1970 (JO L 99, σ. 1), ο οποίος προβλέπει τον ετήσιο καθορισμό τιμής αναγωγής με αφετηρία τις «τιμές προσανατολισμού» των πλέον αντιπροσωπευτικών τύπων οίνων της κοινοτικής παραγωγής, προσαυξημένες με τα έξοδα που συνεπάγεται η θέση των κοινοτικών κρασιών στο αυτό στάδιο εμπορίας με εκείνο των εισαγόμενων κρασιών. Οι εν λόγω τιμές αναγωγής αποτελούν μέρος του καθεστώτος των συναλλαγών με τις τρίτες χώρες και στο πλαίσιο αυτό αποτελούν ένα από τα στοιχεία τα οποία διαθέτει η Κοινότητα, ώστε να αποφεύγονται διατα-

ραχές στην εσωτερική αγορά κρασιών, οι οποίες οφείλονται σε προσφορές που γίνονται στην παγκόσμια αγορά με ασυνήθεις τιμές. Σε περίπτωση που η τιμή προσφοράς ελεύθερο στα σύνορα ενός κρασιού, προσαυξημένη κατά τους δασμούς, είναι κατώτερη της τιμής αναγωγής, εισπράττεται επί των εισαγωγών του εν λόγω κρασιού εξισωτική εισφορά ίση με τη διαφορά μεταξύ των δύο τιμών. Επιπλέον, όσον αφορά τις εισαγωγές προελεύσεως Αλγερίας, ο κανονισμός 1287/76 του Συμβουλίου, της 28ης Μαΐου 1976 (JO L 141, σ. 1), μειώνει κατά 80 % τους δασμούς για τα εισαγόμενα κρασιά τρέχουσας καταναλώσεως.

— Ως προς την επίπτωση των νομισματικών εξισωτικών ποσών επί της τηρήσεως των τιμών αναγωγής των οίνων κατά την εισαγωγή στο άρθρο 17, παράγραφος 3,του κανονισμού 1380/75 της Επιτροπής, της 29ης Μαΐου 1975, που προαναφέρθηκε, το οποίο τροποποιήθηκε με τον κανονισμό 1577/76 της Επιτροπής, της 30ής Ιουνίου 1976 (που προαναφέρθηκε).

— Από τα ανωτέρω η Επιτροπή συνάγει αφενός ότι θεωρείται ότι οι τιμές ελεύθερο στα σύνορα τηρούνται από τη στιγμή κατά την οποία η τιμή προσφοράς για το εισαγόμενο κρασί, εκφραζόμενη σε γαλλικά φράγκα και μειωμένη κατά το αρνητικό νομισματικό εξισωτικό ποσό, δεν είναι κατώτερη της τιμής αναγωγής ελεύθερο στα σύνορα, η οποία έχει μετατραπεί σε γαλλικά φράγκα με βάση τον πράσινο συντελεστή, αφετέρου δε ότι ο εισαγωγέας φέρει την ευθύνη να υποβάλει κατά τη στιγμή των τελωνειακών διατυπώσεων σύμβαση που να ανταποκρίνεται στις ανωτέρω προϋποθέσεις, τέλος δε ότι η τιμή που πρέπει να επιλεγεί είναι εκείνη της συμβάσεως και η οποία συνίσταται στην αρχική τιμή τιμολογήσεως, στην οποία προστίθεται το νομισματικό εξισωτικό ποσό που παρέχει ο ONIVIT κατ' εφαρμογή της επιδίκου συμβατικής ρήτρας. Η εν λόγω ρήτρα δεν αντίκειται, επομένως, στο κοινοτικό δίκαιο.

6) Όσον αφορά το περιεχόμενο των συμβατικών σχέσεων μεταξύ του πωλητή τρίτης χώρας και του εισαγωγέα, η Επιτροπή αναφέρεται στην υπόθεση 74/79 που προαναφέρθηκε, με την οποία το Δικαστήριο έκρινε ότι η κοινοτική ρύθμιση στον αγρονομισματικό τομέα που αφορά τα νομισματικά εξισωτικά ποσά διέπει τις σχέσεις μεταξύ του επιχειρηματία και της δημόσιας αρχής που εισπράττει ή χορηγεί το νομισματικό εξισωτικό ποσό και ότι πέρα των διατάξεων αυτών εισερχόμεθα στον τομέα των συμβατικών σχέσεων που ρυθμίζονται κατά το εθνικό δίκαιο. Περαιτέρω, το ερώτημα του κατά πόσο το ευεργέτημα του νομισματικού εξισωτικού ποσού πρέπει να επιστραφεί από τον επιχειρηματία στον αντισυμβαλλόμενό του, εμπίπτει στις συμβατικές σχέσεις και όχι στο κοινοτικό δίκαιο.

Από τα ανωτέρω προκύπτει, κατά την άποψη της Επιτροπής, ότι η εταιρεία Ramel δεν μπορεί, προκειμένου να στηρίξει τον παράνομο χαρακτήρα της συμβάσεως που τη συνδέει με την ONCV, να επικαλεστεί δήθεν παραβίαση του κοινοτικού δικαίου από την επίδικη ρήτρα: στην πραγματικότητα, η τελευταία δεν εμπίπτει στο κοινοτικό δίκαιο.

Συνεπώς, η Επιτροπή προτείνει στο Δικαστήριο να απαντήσει ως εξής στα προδικαστικά ερωτήματα που υπέβαλε ο παραπέμπων δικαστής:

«Κατά την εισαγωγή προϊόντων του τομέα των οίνων προελεύσεως τρίτων χωρών, οι τιμές αναγωγής ελεύθερο στα σύνορα θεωρείται ότι τηρούνται κάθε φορά που η τιμή προσφοράς για το εν λόγω προϊόν, προσαυξημένη κατά το θετικό νομισματικό εξισωτικό ποσό, ή μειωμένη κατά το αρνητικό εξισωτικό νομισματικό ποσό δεν είναι

κατώτερη της τιμής αναγωγής ελεύθερο στα σύνορα.

Η εκτίμηση συμβατικής διατάξεως που έχει συναφθεί μεταξύ οργανισμού πωλητού τρίτης χώρας και εισαγωγέα κράτους μέλους της Κοινότητας, δυνάμει της οποίας ο τελευταίος αναλαμβάνει την υποχρέωση να επιστρέψει στον πρώτο τα νομισματικά εξισωτικά ποσά, δεν εμπίπτει στο κοινοτικό δίκαιο.»

III — Γραπτές παρατηρήσεις που κατατέθηκαν σε απάντηση στο ερώτημα που έθεσε το Δικαστήριο

α) Αφού υπενθυμίζει με συντομία την κοινοτική νομοθεσία που αφορά το ισχύον καθεστώς επί των εισαγωγών οίνων, η εταιρεία Ramel θεωρεί ότι κανένα από τα τρία συστήματα που αναφέρει το Δικαστήριο δεν ανταποκρίνεται ακριβώς στους όρους με τους οποίους διενεργήθηκαν οι εμπορικές συναλλαγές μεταξύ της εταιρείας Ramel και του ONCV.

Εν τέλει, αναγνωρίζει ότι εφαρμοζόταν το ακόλουθο σύστημα:

— η αρχική τιμολόγηση αφορούσε την τιμή αναγωγής ελεύθερο στα σύνορα, την οποία κατέβαλλε εξ ολοκλήρου ο γάλλος εισαγωγέας·

— η συμπληρωματική τιμολόγηση αφορούσε το ποσό που αντιπροσώπευε τα εξισωτικά ποσά που εισέπραττε ο εισαγωγέας.

Η εταιρεία Ramel εξάλλου επαναλαμβάνει τα αιτήματά της και επιμένει να θεωρεί ότι το «νόθο» αυτό σύστημα κατέληγε στο ότι η τιμή προσφοράς ελεύθερο στα σύνορα, σύμφωνα με τις τιμολογήσεις, να είναι κατώτερη της τιμής αναγωγής ελεύθερο στα σύνορα κατά τη στιγμή της εισαγωγής στη Γαλλία, εφόσον δεν ετηρείτο η τιμή αναγωγής στην οποία στηρίζεται το σύνολο του συστήματος των εξισωτικών ποσών.

6) Ο ONCV αναφέρει ότι το σύστημα που προβλέπει η σύμβαση και εφαρμόζουν οι συμβαλλόμενοι είναι το πρώτο από τα τρία συστήματα που περιγράφονται με το ερώτημα που έθεσε το Δικαστήριο:

— η αρχική τιμολόγηση αφορούσε τιμή ίση ή ανώτερη της τιμής αναγωγής ελεύθερο στα σύνορα και η τιμή αυτή που καθοριζόταν στη σύμβαση, καταβαλλόταν εξ ολοκλήρου από τον εισαγωγέα.

— στη συνέχεια, εκδιδόταν συμπληρωματικό τιμολόγιο που αντιστοιχούσε στα εξισωτικά ποσά που εισέπραττε από το ONIVIT ο εισαγωγέας κατά τρόπο ώστε να διατηρείται η επιβάρυνση με την οποία βαρύνεται στην πραγματικότητα ο εν λόγω επιχειρηματίας, τουλάχιστον στο επίπεδο της τιμής αναγωγής ελεύθερο στα σύνορα.

IV — Προφορική διαδικασία

Κατά τη συνεδρίαση της 24ης Φεβρουαρίου 1983, ο εθνικός οργανισμός, εκπροσωπούμενος από τον P. Arnaud, δικηγόρο Παρισιού, η εταιρεία Les Fils d'Henri Ramel, εκπροσωπούμενη από το J. Imbach, δικηγόρο Στρασβούργου, και η Επιτροπή των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων, εκπροσωπούμενη από το J.-C. Séché, και τη V. Groebner, πραγματογνώμονα, ανέπτυξαν προφορικά τις παρατηρήσεις τους.

Ο Séché, εκπρόσωπος της Επιτροπής, ανέπτυξε παρατηρήσεις που τροποποιούν ελαφρώς το περιεχόμενο των γραπτών αιτημάτων της Επιτροπής.

Τα νέα αιτήματα της Επιτροπής έχουν συνεπώς ως εξής:

«1. Στην υπό κρίση υπόθεση, προκειμένου να ληφθεί υπόψη η διαφορά όπως εμφανίζεται ενώπιον του παραπέμποντος δικαστού, οι συμβατικές υποχρεώσεις που προβλέπουν την επιστροφή στον εξαγωγέα ποσού ίσου με το εξισωτικό ποσό που εφαρμόζεται την ημέρα διεκπεραιώσεως των τελωνειακών διατυπώσεων, δεν μπορούν να θεωρηθούν ότι αντίκεινται προς το κοινοτικό δίκαιο.

2. Η εμπορική συναλλαγή που περιλαμβάνει αφενός την καταβολή μιας προκαταβολής ίσης προς την τιμή αναγωγής ελεύθερο στα σύνορα, καθώς επίσης και κυμαινόμενο υπόλοιπο, το οποίο οι επιχειρηματίες συμφώνησαν να ισούται με το εξισωτικό ποσό που εφαρμόζεται την ημέρα διεκπεραιώσεως των τελωνειακών διατυπώσεων για την περαιτέρω ελεύθερη διάθεση του προϊόντος, συμβιβάζεται με το κοινοτικό δίκαιο, όταν το αποτέλεσμα επιτρέπει τη διαπίστωση ότι η τιμή προσφοράς είναι τουλάχιστον ίση προς την τιμή αναγωγής ελεύθερο στα σύνορα.

3. Υπό την επιφύλαξη ότι οι τιμές αναγωγής ελεύθερο στα σύνορα τηρούνται και μόνον τότε, η εκτίμηση του αν συμβατική ρήτρα που συνήψε ο οργανισμός πωλήσεως της χώρας και εισαγωγέας κράτους μέλους της Κοινότητας, δυνάμει της οποίας ο τελευταίος αναλαμβάνει την υποχρέωση να επιστρέψει στον οργανισμό τα νομισματικά εξισωτικά ποσά, δεν εμπίπτει στο κοινοτικό δίκαιο.»

Ο γενικός εισαγγελέας ανέπτυξε τις προτάσεις του κατά τη συνεδρίαση της 24ης Μαρτίου 1983.

V — Αίτημα της εταιρείας Ramel για επανάληψη της συζητήσεως

Με έγγραφο της 8ης Μαρτίου 1983, το οποίο πρωτοκολλήθηκε στη γραμματεία του Δικαστηρίου στις 10 Μαρτίου, η εταιρεία Ramel υπέβαλε αίτημα «για την επανάληψη της προφορικής διαδικασίας και, εφόσον απαιτηθεί, της εγγράφου διαδικασίας, σύμφωνα με το άρθρο 61 του κανονισμού διαδικασίας του Δικαστηρίου, της 4ης Δεκεμβρίου 1974».

Αφού έλαβε γνώση του εγγράφου και ανεγνώρισε ότι στην παρούσα υπόθεση έχουν ήδη συγκεντρωθεί τα αναγκαία στοιχεία, ώστε να δοθεί απάντηση στα ερωτήματα που του υποβλήθηκαν, το τρίτο τμήμα απέρριψε το αίτημα αυτό.

Σκεπτικό

1 Με απόφαση της 11ης Ιουνίου 1982, η οποία περιήλθε στο Δικαστήριο στις 21 Ιουνίου 1982, το Tribunal de commerce της Bourg-en-Bresse (AIN), υπέβαλε, δυνάμει του άρθρου 177 της συνθήκης ΕΟΚ, δύο προδικαστικά ερωτήματα, αφενός ως προς την ερμηνεία των κοινοτικών διατάξεων, που αφορούν τον καθορισμό των τιμών αναγωγής και προσφοράς ελεύθερο στα σύνορα κατά την εισαγωγή σε κράτος μέλος οίνων προελεύσεως τρίτης χώρας, καθώς και ως προς την επίπτωση των νομισματικών εξισωτικών ποσών επί των εν λόγω μηχανισμών τιμών (ιδίως του κανονισμού 816/70 του Συμβουλίου, της 28. 4. 1970, JO L 99, σ. 1, και του κανονισμού 1380/75 της Επιτροπής, της 29. 5. 1975, ΕΕ ειδ.

έκδ. 03/013, σ. 14, όπως τροποποιήθηκε από τον κανονισμό 1577/76 της Επιτροπής, της 30. 6. 1976, ΕΕ ειδ. έκδ. 03/015, σ. 195), και αφετέρου ως προς το κύρος από απόψεως κοινοτικού δικαίου ρήτρας περί επιστροφής των νομισματικών εξισωτικών ποσών, η οποία περιλαμβάνεται σε σύμβαση που έχουν συνάψει δύο επιχειρηματίες.

2 Τα εν λόγω ερωτήματα ανέκυψαν στο πλαίσιο διαφοράς μεταξύ του Office national de commercialisation des produits viti-vinicoles, εθνικού γραφείου εμπορίας αμπελοοινικών προϊόντων, αλγερινού δημόσιου ιδρύματος βιομηχανικού και εμπορικού χαρακτήρα, επιφορτισμένου ιδίως με την εμπορία των παραγόμενων στην Αλγερία οίνων (εφεξής: ONCV), και της εταιρείας περιορισμένης ευθύνης Les Fils d'Henri Ramel, με έδρα την Charnoz-Meximieux (εφεξής: εταιρεία Ramel).

3 Η εταιρεία Ramel εισάγει στη Γαλλία οίνο προελεύσεως Αλγερίας που αγοράζει από το ONCV. Υπό τον τίτλο «συμφωνηθείσες τιμές» οι συμβάσεις πωλήσεως ορίζουν ότι:

«Συμφωνείται ότι κάθε ποσό, που προέρχεται από νομισματικό εξισωτικό ποσό, χορηγούμενο από το ONIVIT, θα εμβάζεται από τον αγοραστή απευθείας στο λογαριασμό του πωλητή, βάσει συμπληρωματικού τιμολογίου που θα εκδίδεται για το σκοπό αυτό. Δεδομένου ότι το εξισωτικό ποσό καθορίζεται την ημέρα της εισαγωγής, ο αγοραστής αναλαμβάνει την υποχρέωση να το κοινοποιεί στον πωλητή αμέσως μετά τον εκτελωνισμό των οίνων . . .»

4 Η εταιρεία Ramel εφάρμοσε τις συμβατικές αυτές ρήτρες μέχρι το 1978 και κατέβαλλε κανονικά, δυνάμει της προαναφερθείσας ρήτρας, τα ποσά που όφειλε από τα νομισματικά εξισωτικά ποσά. Αντιθέτως, από το Μάιο 1978, μολονότι κατέβαλε την τιμή που είχε άλλωστε συμφωνηθεί συμβατικά, αρνήθηκε να επιστρέψει στο ONCV το ποσό που αντιστοιχούσε στα νομισματικά εξισωτικά ποσά, στηριζόμενη στο γεγονός ότι η εν λόγω καταβολή αντίκειται στην κοινοτική ρύθμιση, και ότι η προαναφερθείσα ρήτρα είναι ταυτόχρονα αθέμιτη και άκυρη.

5 Ενώπιον της αρνήσεως αυτής, και αφού υπέβαλε στην εταιρεία τα τιμολόγια που αντιστοιχούσαν στα ποσά που αντιπροσώπευαν τα νομισματικά εξισωτικά ποσά, τα οποία είχε πράγματι εισπράξει η εταιρεία, ο ONCV ενήγαγε την εταιρεία Ramel ενώπιον του Tribunal de commerce της Bourg-en-Bresse για την καταβολή των επιδίκων ποσών.

6 Με απόφαση της 11ης Ιουνίου 1982, το εν λόγω δικαστήριο ανέβαλε την έκδοση οριστικής αποφάσεως και υπέβαλε στο Δικαστήριο τα ακόλουθα δύο προδικαστικά ερωτήματα:

1. α) Ο οργανισμός πωλήσεως τρίτης χώρας του Maghreb δικαιούται να εξάγει σε κράτος μέλος της Κοινότητας οίνους σε τιμές εισαγωγής κατώτερες της τιμής αναγωγής, χωρίς να έχουν εισπραχθεί για τους εν λόγω οίνους μειωμένοι ή κανονικοί δασμοί;

β) Στην περίπτωση αρνητικής απαντήσεως: για να αποφύγει την εφαρμογή του εν λόγω κανόνα δύναται ο οργανισμός αυτός να συμφωνήσει με το συμβαλλόμενο εισαγωγέα χώρας της ΕΟΚ την επιστροφή προς όφελός του των νομισματικών εξισωτικών ποσών που εισπράττονται κατά την εισαγωγή, ώστε να δυνηθεί, a posteriori, να δικαιολογήσει έναντι της Κοινότητας ότι η τιμή τιμολογήσεως αντιστοιχεί στην τιμή αναγωγής;

2. α) Τα νομισματικά εξισωτικά ποσά που εισπράττονται από τον εισαγωγέα χώρας της ΕΟΚ δύνανται να συμπεριληφθούν στην εν λόγω τιμή αναγωγής;

β) Στην περίπτωση αρνητικής απαντήσεως: πρέπει να θεωρηθεί ως έγκυρη η σύμβαση μεταξύ οργανισμού πωλήσεως χώρας του Maghreb και γάλλου εισαγωγέα, με την οποία ο τελευταίος αναλαμβάνει την υποχρέωση να επιστρέψει στον πρώτο τα εξισωτικά ποσά για να δικαιολογήσει την τήρηση της τιμής αναγωγής;

Επί των ισχυρισμών του ONCV ότι παρέλκει η απάντηση στα ερωτήματα

7 Ο ONCV υποστήριξε ότι, λαμβάνοντας υπόψη τη συρροή τριών περιστάσεων, ότι δηλαδή δεν διαπράχθηκε ή δεν καταδείχθηκε καμία παραβίαση της κοινοτικής ρυθμίσεως, ότι ενδεχόμενη μη εφαρμογή της κοινοτικής τιμής αναγωγής δεν έχει επίπτωση επί του περιεχομένου των συμβατικών υποχρεώσεων των διαδίκων και ότι κατ' αυτόν τον τρόπο η απάντηση στο υποβληθέν ερώτημα είναι εν πάση περιπτώσει αδιάφορη για την επίλυση της διαφοράς, δεν συντρέχει λόγος το Δικαστήριο να απαντήσει στα προδικαστικά ερωτήματα όπως διατυπώθηκαν από τον παραπέμποντα δικαστή.

8 Όπως έχει επανειλημμένα κριθεί, δεν εναπόκειται στο Δικαστήριο να αποφανθεί επί της σκοπιμότητας της αιτήσεως εκδόσεως προδικαστικής αποφάσεως. Στο πλαίσιο της κατανομής του δικαιοδοτικού έργου μεταξύ των εθνικών δικαστηρίων και του Δικαστηρίου που επιχειρεί το άρθρο 177 της συνθήκης, εναπό-

κειται πράγματι στον εθνικό δικαστή, ο οποίος είναι ο μόνος έχων άμεση αντίληψη των περιστατικών της υποθέσεως καθώς επίσης και των επιχειρημάτων που προέβαλαν οι διάδικοι και ο οποίος φέρει την ευθύνη της εκδοθησόμενης δικαστικής αποφάσεως, να εκτιμήσει, έχοντας πλήρη γνώση της υποθέσεως, τη σπουδαιότητα των νομικών ζητημάτων που ανακύπτουν από τη διαφορά της οποίας έχει επιληφθεί, και την αναγκαιότητα μιας προδικαστικής αποφάσεως του Δικαστηρίου για να μπορέσει να εκδώσει τη δική του απόφαση.

Επί της απαντήσεως που πρέπει να δοθεί στο ερώτημα 1, στοιχείο α, του παραπέμποντος δικαστή

9 Ο εθνικός δικαστής ζητεί από το Δικαστήριο να διευκρινίσει κατά πόσο ένας οργανισμός πωλητής τρίτης χώρας του Maghreb δικαιούται να εξάγει σε κράτος μέλος οίνους σε τιμή εισαγωγής κατώτερη της κοινοτικής τιμής αναγωγής, χωρίς να εισπράττονται δασμοί επί των εν λόγω οίνων.

10 Κατ' εφαρμογή του άρθρου 9 του κανονισμού (ΕΟΚ) του Συμβουλίου, της 28ης Απριλίου 1970, περί συμπληρωματικών διατάξεων για την κοινή οργάνωση της αμπελοοινικής αγοράς, που ισχύει στην προκειμένη περίπτωση, καθορίζονται κατ' έτος για τους οίνους τιμές αναγωγής, που εκφράζονται σε λογιστικές μονάδες ανά βαθμό/εκατόλιτρο ή ανά εκατόλιτρο, με αφετηρία τις τιμές προσανατολισμού των πλέον αντιπροσωπευτικών τύπων οίνων της κοινοτικής παραγωγής. Για κάθε οίνο για τον οποίο καθορίζεται τιμή αναγωγής, ορίζεται τιμή προσφοράς ελεύθερο στα σύνορα για όλες τις εισαγωγές· σε περίπτωση που η τιμή προσφοράς ελεύθερο στα σύνορα ενός οίνου είναι κατώτερη της τιμής αναγωγής, εισπράττεται εξισωτική εισφορά ίση με τη διαφορά μεταξύ της τιμής αναγωγής και της τιμής προσφοράς ελεύθερο στα σύνορα.

11 Εξάλλου, δυνάμει του άρθρου 13 της προσωρινής συμφωνίας μεταξύ της Ευρωπαϊκής Οικονομικής Κοινότητας και της Λαϊκής Δημοκρατίας της Αλγερίας, που προσαρτάται στον κανονισμό 1287/76 του Συμβουλίου, της 28ης Μαΐου 1976 (JO L 141, σ. 1), η μείωση των δασμών κατά την εισαγωγή στην Κοινότητα οίνων εκ νωπών σταφυλών προελεύσεως Αλγερίας, εξαρτάται επίσης από την προϋπόθεση ότι οι τιμές που εφαρμόζονται κατά την εισαγωγή είναι τουλάχιστον ίσες με τις τιμές αναγωγής της Κοινότητας.

12 Όπως προκύπτει από την εξέταση των εν λόγω συνδυασμένων διατάξεων, στο ανωτέρω ερώτημα πρέπει να δοθεί η απάντηση ότι οι διατάξεις αυτές αντιτί-

θενται στο να μπορεί ένας οργανισμός πωλήσεων τρίτης χώρας, όπως η Αλγερία να εξάγει σε κράτος μέλος της Κοινότητας οίνους σε τιμή προσφοράς ελεύθερο στα σύνορα κατώτερη της τιμής αναγωγής που αφορά τους εν λόγω οίνους. Στην περίπτωση αυτή, πρέπει να εισπράττεται εξισωτική εισφορά ίση με τη διαφορά μεταξύ της τιμής αναγωγής και της τιμής προσφοράς ελεύθερο στα σύνορα.

Επί των απαντήσεων που πρέπει να δοθούν στα λοιπά ερωτήματα του παραπέμποντος δικαστή

13 Κατά το Δικαστήριο, τα ερωτήματα 1, στοιχείο 6, 2, στοιχείο α, και 2, στοιχείο 6, θέτουν το ζήτημα της επιπτώσεως των νομισματικών εξισωτικών ποσών επί των μηχανισμών τιμών που εξετάστηκαν παραπάνω και επί της συμφωνίας των συμβατικών ρητρών που αποτελούν το αντικείμενο της διαφοράς προς το κοινοτικό δίκαιο. Επειδή τα εν λόγω προδικαστικά ερωτήματα συνδέονται στενά μεταξύ τους, το Δικαστήριο πρέπει να τα εξετάσει από κοινού και να αποφανθεί με μία μόνο απάντηση.

14 Δυνάμει του άρθρου 17, παράγραφος 3, του κανονισμού 1380/75, όπως τροποποιήθηκε με το άρθρο 1 του κανονισμού 1577/76 και το οποίο εφαρμόζεται στη διαφορά της κύριας δίκης,

«3. Στον τομέα του οίνου, οι τιμές αναγωγής ελεύθερο στα σύνορα θεωρείται ότι τηρούνται κατά την εισαγωγή προελεύσεως τρίτων χωρών, αν η τιμή προσφοράς για το σχετικό προϊόν:

α) αυξημένη σε περίπτωση ανατιμήσεως του νομίσματος του εισάγοντος κράτους μέλους,

β) μειωμένη σε περίπτωση υποτιμήσεως αυτού του νομίσματος κατά το ποσό που αναφέρεται στο επόμενο εδάφιο,

δεν είναι κατώτερη από την τιμή αναγωγής ελεύθερο στα σύνορα.

Το ποσό που αναφέρεται στο προηγούμενο εδάφιο είναι το νομισματικό εξισωτικό ποσό που εφαρμόζεται στις ενδοκοινοτικές συναλλαγές.»

15 Όπως προκύπτει από την εν λόγω διάταξη, τα νομισματικά εξισωτικά ποσά πρέπει να προστίθενται ή να αφαιρούνται αντιστοίχως από την τιμή προσφοράς ελεύθερο στα σύνορα ανάλογα με το αν συντρέχει ανατίμηση ή υποτίμηση του

νομίσματος του εισάγοντος κράτους μέλους, το αποτέλεσμα δε της πράξεως αυτής πρέπει να είναι ανώτερο ή ίσο με την τιμή αναγωγής ελεύθερο στα σύνορα, ώστε να τηρούνται οι διατάξεις του κοινοτικού δικαίου.

16 Στην προκειμένη περίπτωση, όπως προκύπτει από τις γραπτές παρατηρήσεις των διαδίκων και μετά από τις διευκρινίσεις που έγιναν κατά τη διάρκεια της προφορικής διαδικασίας, ο ONCV στο αρχικό τιμολόγιο, χρέωνε την εταιρεία Ramel κατά την εισαγωγή, με την τιμή αναγωγής ελεύθερο στα σύνορα που υποτίθεται ότι ήταν γνωστή κατά το χρόνο της συναλλαγής και η εταιρεία Ramel εξοφλούσε αμέσως το πρώτο αυτό τιμολόγιο. Αργότερα, όταν τα συναφή με την εν λόγω συναλλαγή νομισματικά εξισωτικά ποσά γίνονταν γνωστά επακριβώς, το ONCV απηύθυνε στην εταιρεία Ramel συμπληρωματικό τιμολόγιο με το ποσό που αντιστοιχούσε στα νομισματικά εξισωτικά ποσά τα οποία είχε εισπράξει η τελευταία.

17 Στην περίπτωση αυτή, επειδή επρόκειτο για εισαγωγή πραγματοποιούμενη σε χώρα με υποτιμημένο νόμισμα, η τιμή προσφοράς ελεύθερο στα σύνορα έπρεπε να είναι ίση τουλάχιστον με την τιμή αναγωγής ελεύθερο στα σύνορα, αυξημένη κατά τα συναφή με την εν λόγω εισαγωγή νομισματικά εξισωτικά ποσά, δεδομένου ότι η επιθυμία των επιχειρηματιών ήταν η εν λόγω συναλλαγή να πραγματοποιείται στην κατώτατη τιμή.

18 Περαιτέρω, αν η τιμή προσφοράς ελεύθερο στα σύνορα είναι ίση ή ανώτερη της τιμής αναγωγής ελεύθερο στα σύνορα, αυξημένης κατά τα νομισματικά εξισωτικά ποσά, κι αν η εν λόγω τιμή καταβάλλεται αμέσως από τον εισαγωγέα, οι συμβατικές ρήτρες που αφορούν την εκ μέρους του γάλλου εισαγωγέα επιστροφή στον αλγερινό εξαγωγέα των νομισματικών εξισωτικών ποσών δεν εμπίπτει στο κοινοτικό δίκαιο, αλλά στον τομέα των συμβατικών σχέσεων που ρυθμίζονται κατά το εθνικό δίκαιο, όπως έκρινε το Δικαστήριο με την απόφασή του της 13ης Φεβρουαρίου 1980 (Samavins, 74/79, Rec., σ. 239).

19 Αντιστρόφως, αν κατά το χρόνο εισαγωγής, ο εισαγωγέας δεν κατέβαλε παρά ένα ποσό ίσο με την τιμή αναγωγής ελεύθερο στα σύνορα, ενώ η συναλλαγή πρέπει να διενεργείται σε επίπεδο που η τιμή προσφοράς ελεύθερο στα σύνορα είναι ίση με την τιμή αναγωγής ελεύθερο στα σύνορα αυξημένη κατά τα νομισματικά εξισωτικά ποσά, η εκ μέρους του γάλλου εισαγωγέα επιστροφή στον αλγερινό εξαγωγέα ποσού που αντιστοιχεί στα νομισματικά εξισωτικά ποσά αποτελεί απαραίτητη προϋπόθεση τηρήσεως των προαναφερθεισών κοινοτικών διατάξεων.

20 Περαιτέρω, στην περίπτωση αυτή που η συναλλαγή διενεργείται στην ελάχιστη τιμή, εφόσον το συναφές με αυτή νομισματικό εξισωτικό ποσό, το οποίο ισχύει την ημέρα της διεκπεραιώσεως των τελωνειακών διατυπώσεων για την ελεύθερη διάθεση του προϊόντος, δεν είναι δυνατόν να γίνει γνωστό παρά μετά την πραγματοποίηση της συναλλαγής, η συμβατική ρήτρα με την οποία προβλέπεται η επιστροφή του ποσού που αντιστοιχεί στο εν λόγω νομισματικό εξισωτικό ποσό δεν είναι δυνατόν να θεωρηθεί ότι αντίκειται στο κοινοτικό δίκαιο, την τήρηση του οποίου αντιθέτως αποσκοπεί να διασφαλίσει.

21 Συνεπώς, πρέπει να δοθεί η απάντηση στα ερωτήματα 1, στοιχείο 6, 2, στοιχείο α, και 2, στοιχείο 6, του παραπέμποντος δικαστή ότι, στην περίπτωση κατά την οποία η συναλλαγή πραγματοποιείται στην κατώτατη τιμή, οι διατάξεις του άρθρου 17, παράγραφος 3, του κανονισμού 1380/75, όπως τροποποιήθηκε από το άρθρο 1 του κανονισμού 1577/76, πρέπει να ερμηνευτούν υπό την έννοια ότι, αν κατά την εισαγωγή ο εισαγωγέας δεν εξόφλησε παρά ποσό ίσο με την τιμή αναγωγής ελεύθερο στα σύνορα, ενώ η συναλλαγή πρέπει να πραγματοποιηθεί σε επίπεδο κατά το οποίο η τιμή προσφοράς ελεύθερο στα σύνορα είναι ίση με την τιμή αναγωγής ελεύθερο στα σύνορα αυξημένη κατά τα νομισματικά εξισωτικά ποσά, η εκ μέρους του γάλλου εισαγωγέα επιστροφή στον αλγερινό εξαγωγέα ποσού που αντιστοιχεί στα νομισματικά εξισωτικά ποσά, όταν τα τελευταία είναι επακριβώς γνωστά, αποτελεί όρο αναγκαίο για την τήρηση των προαναφερθεισών κοινοτικών διατάξεων, περαιτέρω δε στην περίπτωση αυτή η συμβατική ρήτρα, που προβλέπει την επιστροφή του ποσού που αντιστοιχεί στα εν λόγω νομισματικά εξισωτικά ποσά δεν είναι δυνατόν να θεωρηθεί ότι αντίκειται στο κοινοτικό δίκαιο, την τήρηση του οποίου, αντιθέτως, αποσκοπεί να διασφαλίσει.

Επί των δικαστικών εξόδων

22 Τα έξοδα, στα οποία υποβλήθηκε η Επιτροπή των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων, η οποία κατέθεσε παρατηρήσεις στο Δικαστήριο, δεν αποδίδονται. Δεδομένου ότι η παρούσα διαδικασία έχει ως προς τους διαδίκους της κύριας δίκης το χαρακτήρα παρεμπίπτοντος που ανέκυψε ενώπιον του εθνικού δικαστηρίου, σ' αυτό εναπόκειται να αποφανθεί επί των δικαστικών εξόδων.

Διά ταύτα

ΤΟ ΔΙΚΑΣΤΗΡΙΟ (τρίτο τμήμα),

κρίνοντας επί των ερωτημάτων που του υπέβαλε το Tribunal de commerce της Bourg-en-Bresse με απόφασή του της 11ης Ιουνίου 1982, αποφαίνεται:

1) Οι συνδυασμένες διατάξεις του άρθρου 9 του κανονισμού 816/70 του Συμβουλίου, της 28ης Απριλίου 1970, και του άρθρου 13 της προσωρινής συμφωνίας μεταξύ της Ευρωπαϊκής Οικονομικής Κοινότητας και της Λαϊκής Δημοκρατίας της Αλγερίας που είναι προσαρτημένη στον κανονισμό 1287/76 του Συμβουλίου, αντιτίθενται στο να μπορεί ένας οργανισμός πωλήσεων τρίτης χώρας, όπως η Αλγερία, να εξάγει σε κράτος μέλος της Κοινότητας οίνους σε τιμή προσφοράς ελεύθερο στα σύνορα, κατώτερη των τιμών αναγωγής που αφορούν τους οίνους αυτούς. Στην περίπτωση αυτή, πρέπει να εισπράττεται εξισωτική εισφορά ίση με τη διαφορά μεταξύ της τιμής αναγωγής και της τιμής προσφοράς ελεύθερο στα σύνορα.

2) Στην περίπτωση κατά την οποία η συναλλαγή πραγματοποιείται στην κατώτατη τιμή, οι διατάξεις του άρθρου 17, παράγραφος 3, του κανονισμού 1380/75, όπως τροποποιήθηκε από το άρθρο 1 του κανονισμού 1577/76, πρέπει να ερμηνευτούν υπό την έννοια ότι, αν κατά την εισαγωγή ο εισαγωγέας δεν εξόφλησε παρά το ισόποσο της τιμής αναγωγής ελεύθερο στα σύνορα ενώ η συναλλαγή πρέπει να πραγματοποιηθεί σε επίπεδο κατά το οποίο η τιμή προσφοράς ελεύθερο στα σύνορα είναι ίση με την τιμή αναγωγής ελεύθερο στα σύνορα αυξημένη κατά τα νομισματικά εξισωτικά ποσά, η εκ μέρους του γάλλου εισαγωγέα επιστροφή στον αλγερινό εξαγωγέα ποσού που αντιστοιχεί στα νομισματικά εξισωτικά ποσά, όταν τα τελευταία είναι επακριβώς γνωστά, συνιστά απαραίτητη προϋπόθεση τηρήσεως των προαναφερθεισών κοινοτικών διατάξεων, περαιτέρω δε, στην περίπτωση αυτή η συμβατική ρήτρα, που προβλέπει την επιστροφή του ποσού που αντιστοιχεί στα εν λόγω νομισματικά εξισωτικά ποσά, δεν είναι δυνατόν να θεωρηθεί ότι αντίκειται στο κοινοτικό δίκαιο, την τήρηση του οποίου, αντιθέτως, αποσκοπεί να διασφαλίσει.

Everling Mackenzie Stuart Galmot

Δημοσιεύτηκε σε δημόσια συνεδρίαση στο Λουξεμβούργο στις 28 Απριλίου 1983.

Κατ' εντολή
του γραμματέα

H. A. Rühl

Κύριος υπάλληλος διοικήσεως

Ο πρόεδρος του τρίτου τμήματος

U. Everling